

(0138)

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.
Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj. 20, botiga.
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.
Cuba y Puerto-Rico 2.—Estranger, 2'50.

LA SITUACIÓ DE CUBA

—La enfermetat es molt grave, y no n' hi ha prou ab cambiar de medicina, també s' ha de cambiar de metje.

SI VOLS ESTAR BEN SERVIT....

AS impressions de Cuba que la senmana passada eran optimistas, en la present mes que pessimistas son funestas.

Quedarem en que 'l gros de de las partidas giravan qua y se 'n entornavan avergonyidas y escarmentadas cap al Camagüey, pera, emboscarse de nou en las fragositats de la manigua, l' únich punt ahont poden viure tranquilas com las fieras de la selva. Lamentavam sí que de las sevas atrevidas incursions per la provincia de Matanzas, n' haguessen pogut sortir sense un escarment formidable y definitiu, sense que 'ls estratègichs moviments de las columnas tanquessin la ràtera formada per un círcul de bayonetes en la qual los salvatjes mambissos haguessen hagut de clavarse so pena de rendirse.

Confessém avuy que somíavam. La dictadura gubernamental que monopolisa las noticias de la guerra, excita la febre del país, y en plena calentura no es extrany que tothom desvarieji. Pero 'ls somnis de color de rosa se transforman ab suma facilitat en realitats de color de sanch, sinestrament iluminadas per la flama del incendi.

Las taifas de Máxim Gomez y Maceo en lloch de retrocedir han avansat, invadint las provincias de la Habana y de Pinar del Rio, qu' es la regió mes occidental de la isla. Se pot dir avuy que han atravesat lo país d' extrém á extrém, sembrant á son pas la devastació, la ruina y 'ls mes horribles estragos. La ràtera va aixamplantse, deixant un camp immens als enemichs de la patria. Ningú avuy s' explica lo que passa.

En la passada insurrecció may l' enemich acostumat de llarch temps á la vida de campanya s' havia atrevit á tant. Y aixó que llavoras lo govern espanyol no tenia á Cuba ni la quarta part de las forsas que hi ha enviat desde un principi, ab la idea de donar als insurrectes lo cop de gracia. Sense exigir al país los immensos sacrificis que suposan los grans elements acumulats avuy, may los mambissos s' havian atrevit á portar la guerra á las provincias occidentals, que per son terreno més plá, poblat y crusat de vias de comunicació, 'ls oferían lo perill de una derrota inevitable.

Y no obstant, en l' actualitat fa més de una mesada que campan per aquells terrenos, y no 's tracta de un escamot de aventurers que per la insignificancia del número y per l' agilitat dels seus moviments pot escapar ab més facilitat á la vigilancia de las columnas combinadas, sino del núcleo més fort y poderós de la insurrecció que necessita portar una impedimenta considerable y provehirse en abundancia de tots elements de subsistencia.

Lo fet ja no sembla una algarada, no sembla una sorpresa: té més aviat lo carácter de una invasió en tota regla, de un plan de campanya premeditat y portat á realisació ab tanta audacia com bona fortuna. Lo país veu lo que passa, y no s' ho explica.

Duftar del valor de nostres soldats que tantas probas portan donadas de abnegació patriótica no es possible. Hem vist petits destacaments batres sense contar lo número dels enemichs, y posarlos en dispersió vergonyosa. Ni una sola vegada han donat probas de defalliment ni molt menos de cobardia. Aquests fets d' armas de un heroisme inverosímil pero estérils en resultats, constitueixen la nota típica de la present campanya.

Y si no pot duftar del soldat, modelo de disciplina y de impavides, ¿de qui duftarém?

Fácil sería la resposta, y podríam consignarla, si visquessim en un país lliure. Pero la prempsa está amensada, y cauen sobre 'ls periódichs las iras del govern, per poch que s' atreixin á duftar ó desconfiar de las condicions dels directores de la desventurada campanya de Cuba.

N' hi hauria per trencar la ploma y llansar los trossos á la cara de un govern que imposa aquest sistema odiós pera cubrir las sévas inmensas torpesas. Afortunadament, si logra cohibir las expansions periodísticas, no té prou poder, ni l' tindrà may pera ofegar la veu de la conciencia pública, que avuy l' acusa y que en bréu ha de demanarli estreta responsabilitat de tots los séus actes. No ja Cuba, sino Espanya entera, serían dignas de desaparèixer del mapa, si no realisava 'l poble espanyol un acte de virilitat salvadora.

S' ha parlat aquests días de la dimissió del general

Martínez Campos. Algún periódich ha afirmat la noticia; lo govern l' ha negada obstinadament.

Entre una afirmació y una negació no sembla que hi haja carta á que quedarse; y no obstant, la política del dissimulo y de la sofisticació, privativa dels governs monárquichs, fá que siga certa y que no ho siga la noticia de la dimissió del héroe de Sagunto.

Lo general no pot dimitir davant del enemich: pero desitja que 'l govern lo rellevi.

Y 'l govern se resisteix á rellevarlo, temerós de las responsabilitats que podria contreure, si las condicions de la guerra anessin agravantse encare més, després de aqueix rellevo.

Ens trobém en lo cas de un malalt de qual salvació se desesj era. Lo metje s' ha equivocat y diu á la familia:—Jo no puch abandonar al pacient, perdria la reputació si ho feya; pero vostés, los de la familia, 'm prestarán un gran obsequi si 'm donan las dimissorias, cridant á un altre facultatiu que s' encarregui de assistirlo.

Y la familia respon:—No, de cap manera, que si 's moría, algú podria acusarnos de haverlo enviat nosaltres al altre barri, al privarlo de l' assistencia de vosté qu' es un metje de tanta fama.

De manera que ja no 's tracta de salvar la vida del infelís malalt, sino del desitj de no carregá ab el mort.

Y á n' aquests homes engorronits, que fins en moments tan crítichs, no saben preocuparse sino de las sévas conveniencias, entrega 'l país ab prodigalitat generosa la sanch dels seus fills y 'ls caudals de la seva hisenda y lo que val més que tot: l' honra de la nació!...

Poble espanyol: desperta y sálvate! Si no ho fás tú mateix, estás perdut!

P. K.

RANCAMENT, no 'ns convencen, ni poden satisfernos las dos ditas de mel, ab que 'l Noticiero contesta á l' invitació que li dirigíam en nostre passat número.

Sense deixar de agrahir la seva bona intenció, queda subsistent la desigualtat de conducta que ha tingut ab nosaltres, quan ni l' anunci de la publicació de la fulla explicant la historia de La Salvadora, va voler insertar, mentres, ab coneixement de causa, ha publicat l' anunci y una gacetilla encomiástica de un periodicitxo asquerós; que té la monomanía de insultarnos sense tó ni só.

Aquesta desigualtat no pot cubrirse encare que 'l Noticiero vulga abocarhi tota la gerra de mel de la seva benevolencia.

Per lo tant, en lo succésu ell será molt duenyo de fer lo que millor li convingui, y nosaltres també.

Y entesos!
O més ben dit: ¡Desentesos!

D. Odón de Buen ha tornat á pendre possessió de la càtedra de que s' havia vist despossehit. Totas las cábalas de la gent ultramontana s' han estrellat en l' energia dels partidaris de la llibertat de la càtedra, apoyats en la rahó, la lógica y la justicia.

Felicitem al digne professor, y 'ns felicitem á un temps á nosaltres mateixos, per la part activa que varem pendre en la campanya, tan felisment terminada.

Ara no mes falta que 'l gabinet d' Historia Natural de la Facultad de Ciencias s' enriqueixi—conforme ab lo qu' expressarem en una caricatura—ab un exemplar del Rector Gamarússius, especie nova, digna en tots conceptes de que 'l mateix Sr. de Buen, la dissequi, la classifiqui, la rotuli y la tanqui al armari, per recreo dels liberals y ensenyansa dels neos.

Parlant de l' anomalia de que 'ls mambissos en las sevas correrías apenas topin may ab las nostras columnas, digué un ministre de la corona:

—S' ha de tenir en compte, que quan un no vol, dos no renyeixen.

Aixó significa que la guerra cubana, si 'ls insurrectes s' ho proposan, podrá durar fins al dia del judici.

En materia de guerra jo crech que s' ha de fer com als toros: al banyut que fuig de la sort se 'l obliga, y en últim cas se li clavan banderillas de foch.

La cantitat de 67,731 pessetas importan los gastos dels capelos cardenalís concedits al arquebisbe de Valladolid y al bisbe de la Seu d' Urgell; y á pesar de que l' Iglesia avuy neda en l' opulencia, mentres l' Hi-

senda pública está completament exhausta, lo govern ha concedit un crédito extraordinari al ministre de Gracia y Justicia pera satisfacer aquesta suma.

No 's dirá que no haguém emprés lo camí recte y segur de anárnosen al Cel en cos y ánima... y ab las butxacas ben plenas de indulgencias; pero buydas de cum-quiibus.

Tots los Ajuntaments han tingut de omplir una fulla de indicacions electorals que 'ls ha exigít lo govern, el qual s' ocupa més d' aquest assumpto que de la guerra de Cuba. En una de las casillas lo governador de la provincia exigeix al alcalde y als regidors que hi consignin las sevas opinions políticas.

L' alcalde de Pruit, petit poble del partit de Vich, ha escrit en aqueixa casilla los paraulas «la de Vd.» Y tots los regidors hi han posat: «Idem».

Si demá mana en Sagasta y se 'ls demana lo mateix podrán usar igual fórmula. Si gobernés lo moro Mussa de fixo que tampoch la variarian.

Los nostres pagesos son més esquilats de lo que molts se figuran, y encare ha de naixer lo governador civil que 's proposi pèndrels el pel.

Lo deber dels soldats en campanya consisteix en fer-se dignes dels seus jefes imitantlos. ¿No es aquesta la missió del bon soldat?

Ara bé: suposém qu' en Martínez Campos, davant del enemich, presentés la dimissió de general en jefe: ¿podrían los fills de tantas mares, que allí 's troban en cumpliment de un deber patriótic presentar també la dimissió de soldats rasos?

Ja que no en lo terreno del dret constituït, que té per única norma l' ordenansa, tan dura pels inferiors, siquiera en lo terreno moral, desitjaría que algú 's prengés la pena de contestar á la pregunta.

Llegeixo:

«Informes autorisats fixan en 60 milions de duros la suma que porta consumida la guerra de Cuba. ¡Y tot just comensém!

Lo diñer es, según diuhen, lo nervi de la guerra.

Ara bé: si Espanya porta gastats 60 milions fins ara, per no lograr cap resultat decisiu, y no impedir siquiera 'l desarrollo de la insurrecció quina suma no haurán necessitat els mambissos per passejarse impunement per l' isla com per casa seva?

¿Y de ahont han pogut treure 'ls immensos caudals que suposa aquest gasto?

Ab franquesa, com mes se reflexiona sobre lo de Cuba, menos s' entén.

Per un article en lo qual se dirigia atachs á n' en Martínez Campos, ha sigut denunciat lo periódich La Republica de Figueras.

Y ara escoltin lo millor: la causa li ha sigut entaulada pel ram de guerra.

De manera que á pesar de las reiteradas sentencias del Suprém denegant lo coneixement de las causas per delictes d' imprenta als Tribunals militars, aquests continuan perseguint als periodistas.

Y 'l Govern fent los ulls grossos, y obrint tota la boca per dir: No 'ls playéu per tendres, que 'ls periodistas tenen la culpa de tot!

Patriotisme!... Patriotisme!... Patriotisme!

Aquest es el crit únich de la gent que mana, y sobre tot de la gent que menja del pressupost. No 'ls hostilitéu, no 'ls censuréu, sigan sos actes los que 's vulgan, porque passariau plassa de mals patriotas.

Y no obstant, la base del patriotisme es la patria, y la primera de sas manifestacions prácticas no pot ser altra que la sumissió y 'l respecte á la voluntat de la patria.

Respecte y sumissió que no tenen, ni han tingut may los partits de la restauració.

Com tots los anys, demá diumenje una numerosa comitiva, en la que hi figurará la representació de totas las agrupacions republicanas, se dirigirá en manifestació pública al cementiri de Sarriá, á depositar una corona sobre 'l sepulcre en que descansan los restos dels valents republicans que 'l dia 11 de Jañer de 1874, perderen la existencia en defensa de la legalitat republicana.—La reunió tindrà efecte á las 9 del mati en lo Teatro del Tivoli, ahont préviament se celebrará un meeting en honor dels mártirs de la Republica.

CARTAS DE FORA.—Capellades.—També aquí hem tingut al predicador menut, al precoc nen Murguía, tan alabat pels carcas. Es una especie de llorito que diu tot lo que li han ensenyat. Y la veritat es que no li ensenyan mes que cosas lletjas. Aquí va descantellarse contra 'ls governs actuals en termes verdaderament grossers. Al comensar no va senyarse, com ho fa en altres llochs, sens durte per pó de que 'l nostre públich li hagués respost ab una riallada. Va parlar de lo exagerats que son los tributs que 's pagan, y va dir que 'ls que no fossem católics, apostólics y romans, eram católics, apostólics y marrrans. En un intermedi va rifar alguns llibres, y al crit de viva D. Carlos, que va donar al final, ningú va contestarli. En resum: un fiasco complert.

*** Darnius.—S' ha inaugurat ab gran alegría y animadas

festas la il·luminació elèctrica que devém a la generositat del nostre alcalde D. Miquel Serra. Lo poble està plé de satisfacció i no s' cansa de admirar lo progrés que significa aquesta millora. ¡Y pensar que mentres aquí tenim llum elèctrica, en una població tan gran com la de Sans no poden encendre 'ls fanals per falta de fondos!....

Perelló.—Un vehi de aquesta població va presentarse al home negre demanantli que l' hi expedís la partida de baptisme que necessitava pera contreure matrimoni civil.—L' home negre va respondre que li demanés presentantli una sol·licitut.—Ab l' instància s' hi presentá de nou acompanyat de dos amichs, y l' home negre digué que no podia admetre la instància per no ser hora de oficina. Al dia següent, s' hi presentá de nou ab los dos amichs, que s' quedaren abaix mentres l' interessat pujava a l' oficina parroquial. L' home negre enviá al sargistá ab un paper al sargento de la guardia-civil, que s' presentá al poch rato obligant a aquellas dos personas, ciutadans honrats tots dos, a anar ab ell al quartel. No resultant contra ells res, y ab l' intervenció del jutje municipal, sigueren posats en llibertat immediatament.—Jutjin per aquest fet de las genialitats del home negre de Perelló. ¿Desde quant s' ha de permetre que un home, per mes sotana que vesteixi, pugni atentar contra la seguretat dels ciutadans?

AMERICANA

Fa deu mesos que d' Espanya marxa tropa cap allá; fa deu mesos que la dansa va comensarse a ballá. Al principi era una broma; quatre tantos ben segús, una fregada d' orellas y acabat amen Jesús. ¡Quina manera de riure quan sentíam un cap-vert que preludiava aquell tango: *La Habana se va a perder!*

Decidits a acabar prompte ab la gresca tropical, vam enviarhi l' *Lagartijo* de la plassa nacional. Coneixedor de la lidia dels bitxos d' aquell país, ¡qui com ell per despatxarlos ab un *volapié* felis? L' éxit que tots entreveyam havia de ser complet. —¡Cantéu, cantéu—murmuravam— *La Habana se va a perder!*

Vingueren notícias vagas. «Que dimecres... que dijous... que ara hem perdut las esquellas... que avuy hem trobat los bous...» «Que desseguit que no plogni, miraré de formá un plan... que ara 'ns posém al darrera... que ara passém al devant...» Entre tant lo vent d' América, ens portava un eco incert, que vergonyós repetia: *La Habana se va a perder.*

Madrid preguntava a Cuba, Cuba parlava ab Madrid: —¿Cóm está la cosa?— En marxa. —¿Y l' famos plan?— Amanit. —¿Qué pensa l' element negre? —No veig ni l' negre ni l' blanch. —¿Ja está acabada la pluja? —Si; pero ara queda l' fanch.— Y l' eco, que 'ns arribava d' un modo ja franch y obert, incessantment repetia: *La Habana se va a perder.*

La fama del primé espasa ens anava entretenint. «Tal vegada l' dia dotze... tal vegada l' dia vint. Potser quan tingui 'ls reforços que ara 'ns ha sol·licitat... potser quan lo plan de guerra estigui ben dibuixat...» Pero 'ls dias s' escolavan y l' *sinsonte*, ja despert, cantava allá en la manigua: *La Habana se va a perder.*

La dansa que fa deu mesos va comensarse a ballá, s' ha tornat per fi un xibarrí que Deu sab que 'n sortirà. En *Lagartijo* no sirve, la troca s' ompla d' embulls, las fiamas ens socarriman, lo fum ens fa plorá els ulls. Y hasta no faltan subjectes que ab un descaro complet cantan ja a las nostras barbas: *La Habana se va a perder!*

L' Habana no s' ha de perdre l' Habana no s' perdrá may, passí l' que passí a la terra, passí l' que passí a l' espay. Pero per surti ab la nostra,

hem de tenir punyo y pit y no esperá que l' Altíssim ens ho serveixi amanit. Vinga llenya y vinga ferro, vinga un bras forsut y expert y... ¡a veure si hi ha qui canti *La Habana se va a perder!*

C. GUMÁ.

LA GUERRA DE CUBA

VANTS de comensar, una observació. Si 'ls genis militars, las ilustracions guerreras, los prínceps de la milicia erran lo joch en la qüestió de Cuba y no agafan taco que no estripin el panyo, ¿per qué la gent pacífica, 'ls paysans rasos, els que no portém entorxats ni coneixém altrás estrellas que las del cel y las que 'ns fan veure 'ls recaudadors de contribucions, no hem de pegar en l' assumpto la nostra cullerada, ab la esperansa de que, siquiera per casualitat, logrém trobar lo que aquells genis, aquellas ilustracions, aquells prínceps buscan inútilment fa una pila de senmanas?

No hi ha cap inconvenient en tot aixó ¿veritat? Donchs continuém.

L' isla de Cuba té la forma d' un carrer ample, molt ample, y extraordinariament llarch, llarguissim. Per compendre millor el similitud, imaginemnos que Cuba es la Rambla de Barcelona, ab totes las travessias aparelladas. Se pot anar amunt y avall; pero no s' pot trencar per en lloch.

¿Per ahont va comensar la insurrecció? Pel departament Oriental: al poblat del Baire, un siti desert, abandonat, solitari; com si diguessim al costat del barracó de l' horrateria valenciana de la plassa de Catalunya. (¡Quina comparació mes justa y mes d' actualitat!)

La primera escena del moviment insurreccional semblava l' introducció d' un saínete.

—Los sublevats—ens deya l' govern—son quatre plagas, sense modors, ni principis, ni armas, ni municions. A la plassa de Catalunya s' han pronunciat, y a la plassa de Catalunya haurán de quedarse. Lo qu' es de Canaletes no hi ha perill que passin.

En Lachambre, en Garrich, y qué sé jo quants generals mes van anar a empytarlos pels voltants del Baire (plassa de Catalunya), y quan tothom estava en la candorosa persuasió de que no s' atrevirian a embocar l' entrada de la Rambla, un dia ens enterám de que 'ls insurrectes han acampat frente al carrer dels Tallers.

—¡Hola!—cridém tots, possehits de natural alarma:—¿qué significa aixó?

—No tinguin por—ens contesta l' govern:—han arribat aquí... perque si, perque nosaltres no hem posat gran empenyo en evitarho; pero... ¡esperin que ara donguin un pas mes!

L' endemá l' insurrecció passava per davant del *Sigle*; al dia següent per davant de Betlém... y a las vintiquatre horas feya *alto y descans* a la Rambla de las Flors, frente per frente de la Virreyna. Es a dir que, en llenguatge geogràfic, los mambissos havian crusat la provincia de Santiago y eran ja a la de Puerto-Príncipe.

—Bueno—va dirnos lo jefe de las nostras tropas:—aquí s' han ficat y aquí rebrán la gran tunda. Es imposible que passin de la Virreyna.

¿Impossible?... Al dia següent, al rompre l' alba, los insurrectes s' apoderavan del Pla de la Boqueria.

Del Pla de la Boqueria s' corrian fins als pórtichs del Liceo, y d' allí s' arriscavan hasta l' entrada del carrer de Fernando. Las partidas insurrectes eran ja a Santa-Clara, al cor mateix de las Villas.

—¡Senyor general!—vam exclamar, ab l' esferehiment que las circumstancias exigian:—¡Miri que aixó comensa a passar de la raulla! Van sortir de la plassa de Catalunya, y jugant jugant, han arribat ja al carrer de l' Unió.

Lo general va posarse a riure. —Sosséguinse y dormin tranquils. Cabalment aquest es lo punt mes cómodo de la Rambla, y aquí es ahont els esperava per pararlos los pens d' una manera definitiva.

Y 'ls els va parar tan bé, que aquell mateix vespre 'ls insurrectes van cansarse de reposar davant del carrer de Fernando... y ¡anda! Rambla avall, xano xano, quan va surti l' sol vam trobarlos instalats frente l' teatro Principal (provincia de Matanzas).

—També han de passar d' aquí?—vam preguntar al general, ja casi ab la pell de gallina.

—No senyors—ens va respondre:—aquí 'ls tinch lo mateix que dins d' una ratera, y per mes que probin y butxinejin...

Ni va tenir temps d' acabar la frase. Los insurrectes entran en la Rambla de Santa Mónica (provincia de l' Habana), passen de llarch per davant del Banch de Barcelona y estableixen lo seu campament al peu del monument de Colon (Vuelta-Abajo, Pinar del Río).

Y aquí tenen vostés com, a pesar de las promesas y seguretats del govern, els insurrectes han recorregut de cap a cap tota la Rambla.

Ara vé l' nostre plan. ¿Qué ha de ferse en las actuals circumstancias?

Empenyer als mambissos plassa de la Pau avall, apretarlos de serio, y com que al davant no 'ls queda res mes que aygua... obligarlos a tirar-se de cap a mar.

Perque si se 'ls deixa que agafin lo tranvis de Gracia y tornin altra vegada Rambla amunt, tenim broma per dias y anadas amunt y avall de la Rambla per anys.

FANTÁSTICH.

i en Martínez Campos dimiteix, la lògica y la justicia imposan la dimissió del ministeri conservador.

Y si s' considera qu' en mans dels sagastins va esclatar lo petardo de la guerra de Cuba, y que mal poden aspirar a acabar-la 'ls que per prevenir-la no van

tenir prou trassa, fàcilment se compendrà la inmensa gravetat de las circumstancias actuals.

Realment son moltes las cosas que están amenaçadas de caure per haverse apoyat fins ara las unas ab las altrás, y per estar pròxim a desapareixer aquest punt de apoyo.

¿Qui sab si al últim resultarà ineludible aquell principi de dret, que diu: «*Qui te fecit te desfecit!*»

Los espanyols residents a Méjich han enviat mes de 700 mulas a Cuba, per ajudar al bon éxit de la campanya. Ademés han entregat 200,000 duros, destinantlos a la construcció de un barco de guerra.

¡Admirable patriotisme, que ve a recordar que de aquell país, avans de la seva emancipació se'n deya la *Nova Espanya!*

¿Quin contrast ab l' *Espanya vella*, que per culpa de tots está cayent pulverisada!...

Los conservadors de Barcelona van obsequiar al hereu Pantorrillas el dia del seu sant ab un busto-retrato, degut al notable escultor Sr. Fuxá.

Un dels que van contribuirhi al regalo deya: —No poden criticarnos ni 'ls nostres enemichs més encarnissats, per poch que considerin que al nostre jefe, *li hem fet un cap nou.*

Una de las marquesas a qui en Castelar sol convidar a la seva taula, un dia que l' ex-tribuno deya que s' havia retirat de la política, tancantse a casa seva, li va dir:

—Vosté pot dir que s' ha tancat a casa; pero la veritat es que no fa més que sortir al balcó pera parlar de política ab tothom que passa pel carrer.

L' ex-tribuno al sentir-la estava cruspintse una petxuga de gall d' indi, y es fama que s' va mossegar la llengua.

Una de las lleonas del Parch ha parit dos leonets. Aixó vol dir que la rassa del lleóns encare no s' ha acabat a Espanya.

Sols que únicament procrean els que viuen engabiats. Los qu' están lliures degeneran, y aixó fa que 'ls governs pugan dir ab la major tranquil·litat:

—Tots los lleóns que avuy corren son débils y denarits: tots los lleóns que avuy corren no 'ns fan may de *petits.*

En Navarro Reverter ha visitat a Barcelona. Vingué a colocar la primera pedra de la nova Aduana y se'n aná sobtadament, sense que li fos posible acabar de apurar los moltíssims tiberis que se li tenian preparats. Está vist que la guerra ab las sevas sorpresas, tot ho fa aná en renou, desde 'ls interessos dels productors als *gaudeamus* dels ministres.

L' acullida dispensada al ministre demostra que a Catalunya, y sobre tot a Barcelona, va adquirint cada dia nous rasgos de virilitat lo carácter de la població.

Basta considerar que al ministre de Hisenda se li ha donat per Barcelona l' terreny de l' Aduana, se li construirá l' edifici, y encare se l' obsequia ab recepcions, apats y tota mena de salamerias, com si en Navarro Reverter sigüés una figura sens rival en la política espanyola.

May se podrà dir ab més rahó que tenim lo govern que 'ns mereixém. Basta que 'ns toquin la corda sensible del proteccionisme, perque s' disculpin totes las torpesas y despilfarros de un govern insoportable.

—¡Che!—podrá dir en Navarro Reverter al seu país del *Noticiero Universal*.—¿Sabs que 'ls barcelonins son la gran *chent?*

Y en efecte: per conquistar ja que no al poble, als senyors del Foment del Treball nacional, li ha bastat convertir-se en lo Peris Mencheta de la política conservadora.

Y vingan perretes, aplausos y bons bossins, que tot lo demés son trons!

Els carlins están d' enhorabona. El rey de las húngaras ofereix un corbatí en forma de ronsal al autor del

himne més bèlich y més popular que 's compongui capàs de convertir en llops als bens dels remats místichs. Y la seva muller, D.ª Berta ofereix un altre premi al que *escriba un estudio de las advocaciones de la Virgen que más han figurado en las guerras españolas.*

Está vist que 'ls carlins no tenon cura. Hasta á la Santa Verge tota pietat y dulsura, pretenen embolicarla en las guerras, ahont se derrama sanch humana. prenentse la llibertat de tractarla, com si sigués una cantinera.

Ara sí que guanyaré.

Dos dels barcos que s' están construhint á Inglaterra, destinats á la Marina de guerra espanyola, portarán lo nom de *Terror y Furor.*

¿No tremolan encare al sentir las paraulas *Furor y Terror?*

Donchs que 'n construheixin un altre y que 'l batejijn ab lo nom de *Tambor Mayor!*

Y hasta als acorassats mes formidables se 'ls posará la corassa com pell de gallina.

Seguint las fatleras artísticas que se li han despertat á última hora, en Carlets de Venecia, se proposa fomentar l' erecció de un monument en honor del bisbe Caixal.

Un escultor que pensa pendre part en lo concurs, em preguntava aquest dia:

—¿Cóm li sembla qu' es millor representar-lo: ¿ab mitra ó ab boyna? ¿Ab báculo ó ab trabuch? ¿Ab lo pectoral ó ab lo *detente?* ¿Ab la sotana cayguda ó recullida y subjecta á la cintura?

A lo qual li vaig respondre:

—Creguim á mí, no s' hi preocupi tant, y si vol fer una cosa ben sabrosa, á gust dels carlins y dels que no 'n son, dónguili la forma de bisbe de tocino.

Lo poble de Sans la semana passada va quedar-se á las foscas, ab motiu de deure l' Ajuntament, una suma considerable á la empresa del gas, y haverse negat aquesta á encendre 'ls fanals, mentres no se li pagués el deute.

Centenars y hasta milers de vehins varen llansarse al arrer ab candelas encesas.

Y la guardia-civil va sortirhi també ab las eynas de obrir caps y de fer llum ab espetech.

Després de las correidissas deya un vehí:

—Ara vejín: ¡y jo, innocent, que 'm figurava que 'ls civils sortian per agafar als senyors del Ajuntament, á fi de ferlos explicar que se 'n han fet dels quartos destinats á satisfacer los gastos de la iluminació pública!....

¡Ay infelís! ¿Que no sab tothom que als regidors que tot ho derrotxan, no 'ls troban may, y qu' en cambi, al poble que tot ho paga, encare no surten ja 'l temen.

Al famós Coll-tort, arcalde accidental, varen trencarli 'ls vidres del aparador.

Y es fama que un seu company li deya:

—No cal que t' affige'xis, que si ho consideras bé, veurás que t' han tractat á tall de bisbe.

Al Enrich lo café li fa l' efecte de veneno, y á pesar de tot li agrada extraordinariament.

Lo metie li prohibeix pendren.

—Moltas vegadas he probat de deixar aqueixa costum —diu l' Enrich—pero may m' ha sigut possible, senyor doctor.

—Ja me 'n faig cárrech; pero 'ls vicis se corretjeixen gradualment... Comensi suprimint al: o.

L' Enrich reflexiona una mica y contesta:

—Potser té rahó... Demá comensaré suprimint la cullereta.

Un foraster que feya molts anys que no havia estat á Barcelona, exclamava:

—No me 'n sé avenir!... ¡Y com han crescut els arbres de la Rambla!...

Un seu parent, barceloní, que l' acompanyava, li digué:

—Es molt natural: ¡cóm que no tenen res mes que fer!...

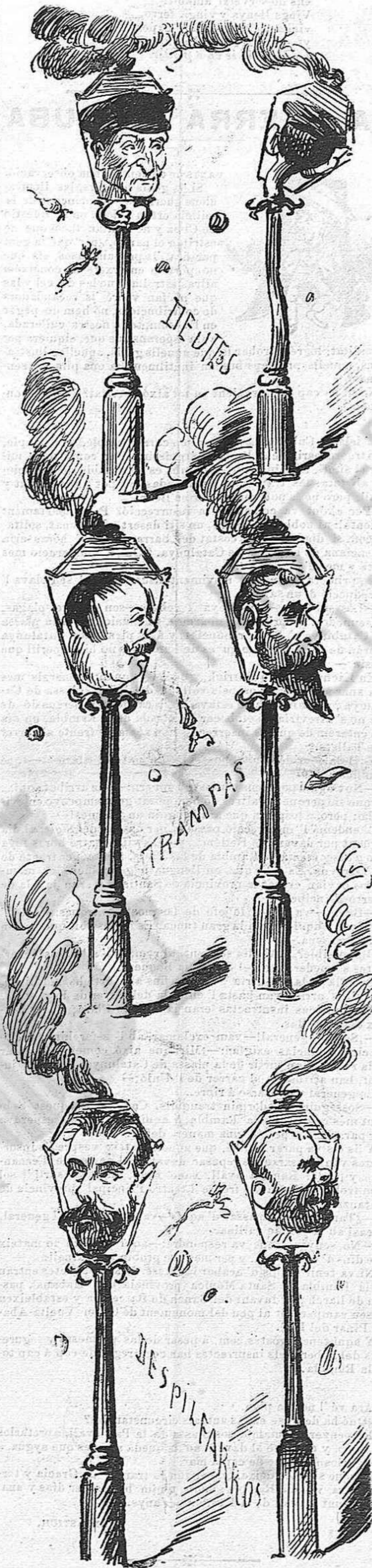
En plé hivern, ab un griso que fa petar de dents, una pobra dona demana caritat á la porta de una iglesia ab una criatura á la falda embolicada en un mocador.

Una senyora, després de darli una limosna, observa á la criatura... y veu qu' es de cartó.

—Aixó no es una criatura: es una nina.

—Sí, senyora—respon la pobra—pero com que fa un fret tan horrible, la verdadera criatura li deixada á casa.

LAS LUMBRERAS DEL AJUNTAMENT DE SANS

Son uns farols qn' en lloch de donar llum dor an fum.

A L' INSERTAT EN LO ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—Ca-pa.
- 2.ª TRENCA CLOSCAS.—Corbatinera.
- 3.ª CONVERSA.—Magi.
- 4.ª TERS DE SÍLABAS.—EU RO PA
RO MA NA
PA NA MA
- 5.ª GEROGLIFICH.—Per sastreras las sastrerías.

Han endavinat las 5 solucions los ciudatans Antón Ubnor, H. Vilá M. Emili Prats y Macari dels Codonys; n' han endavinadas 4 Un de Solsona y Patatim-patatim; 3 M. Mirarnus; 2 Una viudeta y C. M. Duros y 1 no mes R. Casalis y J. M. C.

XARADA

Ab tú sempre penso—Total estimada,
y may en la vida—serás olvidada;
perque tres-hu-dos—ab gran frenesi,
model d' hermosura,—consol pera mí.
Espero trobarte—y per xó dos-hu:
vull saber si m' aymas—com t' ayimo jo á tú.
EMILI LLAVAYOL.

ANAGRAMA

La Pepa que tot anava
treginava un gros total
que del modo que pesava
devia estar plé de sal.

F. RIBAS

ESCORXA-CERVELLS

I I I I

Afegir sis consonants á aquestas quatre vocals, d' ellas quatre de iguals, de manera que 'l conjunt formi un nom de riu.
UN XINXONET.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Segona: part del globo.—Tercera: nom de dona.—Quarta: carruatje.—Quinta: efecte d' alegria.—Sexta: nom de dona.—Séptima: vocal.

PERE PRATS VILA.

GEROGLIFICH

A
X X X
IA
IA
IA
X X X
A
X
X X X X X X
I

LLUÍS.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans Titus, Antón Ubnor, C Tallaret Xamani y C.ª, J. N. P., Cancritu, En Pepet, Roman Roma, A. Pi, Ricart Pujol, Martorell, Sursumcorda, G. Bertran y No t' arrisquis:—Lo que 'ns envian aquesta semana no fá per casa.

Ciudadans Gonnella poétich, Emili Prats, H. Vilá M., Antonet del Corral, Mustafá Singla, Petit Buriat, J. Roger, Vi 100 Tet, Martri dels Sams, Mr. Starp Aliv, Un Democrata, Cadillo y Muguillo y J. D. C.:—Insertarín alguna cosa de lo que 'ns envian.

Ciudadá J. Carbonell: Lo dibuix no 'ns convé.—Benet Perez: Com tamposch la poesia de vosté.—Pere Llaberia: De las dos n' hi ha una que pot anar: mirarém de complaure'l.—Samuel Gran: Los geroqlifichs anirán: la noticia es mes propia pera ser posada en coneixement de las autoritats que pera ferse pública en un periodich.—J. M. y P. Es fluix.—A. P. (Alcover.) La noticia no es de índole periodística.—J. M. Solanas: No ho podém aprofitar.—J. Torrebadaella 'egura: Va bé.—Janet dels Alls: No 'ns fa 'l pés.—Caspio: Veurám si ho utilisém.—Gustau P. V.: No va prou bé.—Mayet: Esta millor. L' epigrama bé.

ANTONI LOPEZ, editor.—Rambla del Mitj, 20.

A. Lopez Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona